

Lounais-Suomen metsäohjelma, toimenpiteiden päivitys

**Käsitelty metsäneuvoston kokouksessa
18.1.2018**

AMO toimenpiteiden päivitys

Tehtävä

- AMOjen toimenpiteiden tarkastaminen vastaamaan mahdollisimman hyvin ohjelmien loppukauden (2018-2020) tarpeisiin.
- Tuloksena päivitettiin AMO:n priorisoidut toimenpiteet.

Työ sisälsi:

- Arvion onnistumisesta nykyhetkeen saakka
- Arvion toimintaympäristön muutoksesta
- Tulevien toimenpiteiden määrittelyn
- Osallistamisen alueilla
- Tulevien toimenpiteiden priorisoinnin metsäneuvostossa

Päivitysprosessi

- 11/2017 Metsäneuvosto perehdytettiin tehtävään
- 12/2017 Tehtiin kysely metsäneuvostolle ja AMO-prosessissa mukana olleille tahoille
- 01/2017 AMO-vastaava veti kyselyn yhteen
- 01/2018 Puhutaan metsästä –seminaari
- 01/2018 Metsäneuvosto käsitteli tuloksen ja priorisoi teemat ja toimenpiteet
- 02/2018 AMO-vastaava viimeisteli työn

Arvio onnistumisesta nykyhetkeen saakka

- Metsäohjelman toteutus on lähtenyt hyvin liikkeelle. Priorisoiduista 11 kärkitoimenpiteestä on 9 käynnistynyt. Kaikista 76 toimenpiteestä 36 on käynnistynyt. Erityisesti metsävaratiedon määrän kasvu, sen jakaminen metsänomistajille sekä metsänomistajien koulutus ovat lisääntyneet merkittävästi. Myös kehittämishankkeet ja metsäalan yhteistyö ovat kehittyneet suotuisasti.
- Hakuut ovat lisääntyneet, ja tavoitetasolle päästäneen vuonna 2018.
- Metsänhoitotöissä nuoren metsän hoidon työmäärät ovat hieman lisääntyneet, mutta tavoitteista ollaan selvästi jäljessä. Suometsien hoidossa ja metsäteiden perusparannuksessa ollaan tavoitteista jääty selkeästi, eikä työmäärien kasvua ole näköpiirissä. Puun käyttö alueella on kasvussa Naantalın monipolttoainevoimalan käynnistyttyä v. 2017.
- Tietoisuus metsien ekosysteemipalveluista ja niiden hyödyntämisestä on etenemässä. Lahopuun määrä on kasvussa ja muiden lehtipuiden kuin koivun määrä on jo ylittänyt tavoitteen. Suojelualueiden pinta-ala on jo selvästi ylittänyt tavoitteen.

Toimintaympäristön muutos

Metsäohjelman laatimisen jälkeen toimintaympäristössä ovat muuttuneet ja voimistuneet seuraavat asiat:

- metsätalouden kestävyuden korostuminen
- ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen keinot
- EU:n politiikan vaikutukset metsiin
- uudet tehdasinvestoinnit ja lisääntynyt puunkäyttö
- digitalisaatio
- moniarvoisuuden lisääntyminen
- viestinnän monipuolistuminen
- maakuntaudistus
- puuston kasvun lisäys
- luonnonhoidon merkityksen kasvu
- puurakentamisen lisääntyminen
- tiestön rapistuminen
- Lounais-Suomen positiivinen rakennemuutos

1. Metsien hakkuumahdollisuudet hyödynnetään kestävästi. Hakkuukertymätavoite on 6,0 miljoonaa kuutiota.

Toimenpiteet:

- Toimitamme metsänomistajille tiedon metsiensä hakkuumahdollisuuksista
- Kannustamme metsänomistajia metsien monipuoliseen hyödyntämiseen tiedotuksella ja kohdennetulla neuvonnalla
- Edistämme energianpuun tarjontaa ja kerromme sen korjuun vaikutuksista ja ilmastohyödyistä *
- Edistämme sähköisten puumarkkinapaikkojen toimintaa
- Lisäämme tukkipuun tuottamista lisäämällä yläharvennuksia *
- Käytämme eri-ikäisrakenteista metsän kasvatusta sille sopivilla kohteilla *
- Otamme hakkuiden suunnittelussa huomioon metsätuhojen ennaltaehkäisyyn *

* = päivitetty toimenpide

2. Metsien puuntuotantoa lisätään oikea-aikaisilla ja kustannustehokkaila metsänhoitotöillä

Toimenpiteet:

- Toimitamme metsänomistajalle tietoa taimikonhoitotarpeista ja neuvomme häntä töiden toteuttamisessa
- Edistämme koneellisen metsänhoidon yleistymistä tiedotuksella
- Turvaamme työvoiman saatavuuden metsänhoitotöihin edistämällä omatoimisuutta ja metsäalan koulutukseen hakeutumista
- Edistämme metsänhoitopalvelujen saatavuutta ja riittävyyttä
- Varaudumme ilmastonmuutokseen metsänhoitotöiden ja harvennushakkuiden puulajivalinnoilla *
- Varaudumme metsätuhojen kasvuun varautumissuunnitelmilla, metsien tilan aktiivisella seurannalla ja nopealla reagoinnilla *
- Säätelemme hirvieläinkantoja niin, että metsätaloudelle aiheutuvat vahingot eivät nouse vuosien 2011-2014 tasosta *

*= päivitetty toimenpide

3. Ojitettujen suometsien kasvu ylläpidetään kannattavasti ja hakkuumahdollisuudet hyödynnetään

Toimenpiteet:

- Teemme suometsän hoidon edistämishjelman ja kokeilemme hakkuiden ja ojituksen tehokasta yhteensovittamista
- Kannustamme suometsän hoitoa toteuttavia toimijoita toiminnan kehittämiseen ja lisäämme heidän osaamistaan *
- Kehitämme pehmeille maille soveltuvaa puunkorjuukalustoa koneyrittäjien ja luonnonvarakeskuksen yhteistyönä
- Jätämme heikkotuottoiset ojitusalueet ja tiedossa olevat monimuotoisuuden tai metsätalouden vesiensuojelun kannalta herkimmät alueet kunnostusojittamatta.
- Edistämme tuhkalannoitusta *

*= päivitetty toimenpide

4. Puukuljetusten infrastruktuuri paranee

Toimenpiteet:

- Aktivoimme tiekuntia ja kehitämme tieisännöintiä kehittämishankkeen avulla *
- Koulutamme ja aktivoimme metsätiehankkeita toteuttavia toimijoita *
- Kokoamme ja ylläpidämme luettelon metsätiehankkeita toteuttavista toimijoista *
- Parannamme puuhuoltoa palvelevan alemman asteisen tieverkon kuntoa
- Suuntaamme käytettävissä olevia määrärahoja puukuljetuksia palvelevien teiden ja painorajoitteisten siltojen korjaamiseen
- Varaamme kaavoituksessa paikkoja puu- ja bioenergiaterminaaleille sekä edistämme niiden rakentamista ja niihin liittyvää yritystoimintaa
- Vaikutamme Liikennevirastoon rautateiden kuormauspaikkojen säilyttämiseksi

*= päivitetty toimenpide

5. Puun käyttö lisääntyy ja puuta jalostavien yritysten toimintaedellytykset turvataan

Toimenpiteet:

- Kehitämme puumarkkinoita tavoitteina vuosittain ja kuukausittain entistä tasaisempi puun tarjonta ja kysyntä
- Edistämme puumarkkinoiden siirtymistä verkkoon
- Edistämme puurakentamista erityisesti kerrostaloissa ja julkisessa rakentamisessa
- Edistämme puun energiakäyttöä lämpö- ja voimalaitoksissa ja kiinteistöissä sekä lämpöyrittäjyyttä *
- Edistämme puupohjaisten kemian tuotteiden sekä biopolttoaineiden tuotantoa
- Kehitämme puunjalostusyritysten toimintaympäristöä ja yhteistyöverkostoja
- Tuemme metsäteollisuuden toimintaa maakunnallisten toimijoiden yhteistyönä
- Tuemme erikoispuun kasvatusta, talteenottoa ja jalostusta

*= päivitetty toimenpide

6. Metsänomistus kehittyy aktiivisemmaksi ja kannattavammaksi

Toimenpiteet:

- Jaamme tietoa metsänomistajille metsävaroista, hakkuumahdollisuuksista, hoitotarpeista, metsän monimuotoisuudesta ja monikäyttömahdollisuuksista sekä kannustaminen heitä aktiivisiin metsää koskeviin päätöksiin
- Parannamme metsänomistajien osaamista koulutuksella
- Kannustamme tiedotuksella ja hankkeilla metsänomistajia siirtämään metsät seuraavalle sukupolvelle nykyistä aikaisemmin, myymään metsät tai purkamaan kuolinpesät
- Kannustamme yhteismetsiä laajentumaan ja ottamaan uusia osakkaita sekä edistämme uusien yhteismetsien syntymistä.
- Toteutamme metsätalouden kannattavuuden parantamiseen tähtääviä kehityshankkeita.

7. Tietoisuus metsäekosysteemipalveluista ja metsien hyvinvointivaikutuksista lisääntyy ja niitä hyödynnetään aiempaa enemmän

Toimenpiteet:

- Tiedotamme ekosysteemipalveluiden ja metsien hyvinvointivaikutusten merkityksestä
- Käynnistämme kehittämishankkeita ekosysteemipalveluiden tuottamisen edistämiseksi
- Lisäämme metsien hiilinielua pitämällä metsät hyväkasvuisina ja metsittämällä tuottamattomia alueita *
- Edistämme keruutuotteiden talteenottoa
- Kehitämme, ylläpidämme ja markkinoimme retkeilyreittejä sekä lähivirkistysalueita
- Tuemme metsissä tapahtuvaa harrastustoimintaa
- Kannustamme metsänomistajia tuottamaan omien tavoitteidensa mukaisia ekosysteemipalveluita metsissään ja tuemme ekosysteemipalveluiden tuottamista painottavien yhteismetsien perustamista *
- Kannustamme kuntia ja seurakuntia tuottamaan aiempaa enemmän alueen asukkaiden toiveiden mukaisia ekosysteemipalveluita metsissään ja tiedottamaan niistä
- Käynnistämme haastekampanjoita metsien marjojen ja sienten keruun lisäämiseksi
- Hyödynnämme sosiaalista mediaa ekosysteemipalvelujen käytön edistämisessä

8. Metsäekosysteemipalveluiden tuottamisesta syntyy lisätuloa metsänomistajille ja yrityksille

Toimenpiteet:

- Edistämme luonto- ja metsästysmatkailua, keruutuotteiden talteenottoa ja kauppaa, maisema- ja virkistysarvokauppaa ja metsien luomusertifiointia
- Käynnistämme pilottihankkeen edistämään maisema-arvokauppaa tuulivoimapuistojen läheisyydessä *
- Edistämme ekosysteemipalveluita tuottavien yritysten verkostoitumista keskenään ja metsäalan toimijoiden kanssa ja sopimista metsien käytöstä
- Käynnistämme kehittämishankkeita, joiden tavoitteena on ekosysteemipalveluiden tuotteistaminen ja niistä saatavien tulojen kasvattaminen

*= päivitetty toimenpide

9. Riistan elinolosuhteet otetaan aiempaa paremmin huomioon metsätaloudessa

Toimenpiteet:

- Jalkautamme riistametsänhoidon suosituksen käytännön metsätalouteen erityisesti reunavyöhykkeiden, riistatiheiköiden ja ennallistuvien suoalueiden osalta
- Edistämme riistakolmiolaskentoja
- Tiedotamme riistan elinolosuhteiden huomioonotosta metsätaloudessa
- Ennallistamme suojelualueilla karuja ojitettuja soita *
- Käynnistämme kehittämishankkeita riistatalouden edistämiseksi

*= päivitetty toimenpide

10. Talousmetsien monimuotoisuus lisääntyy

Toimenpiteet:

- Toteutamme monimuotoisuuden huomioonottamisen läpäisyperiaatteella talousmetsien hoidossa ja säilytämme metsien käsittelyssä monimuotoisuudelle tärkeitä rakennepiirteet (mm. lahopuu, järeät lehtipuut) *
- Toteutamme Monimetsä-hanketta kouluttamalla toimijat monimuotoisuuden huomioonottamiseen talousmetsien hoidossa ja ottamalla käyttöön hankkeen työkalut *
- Koulutamme ja neuvomme metsänomistajien monimuotoisuuden huomioonottamisessa *
- Tiedotamme metsätalouden kestävydestä *
- Toteutamme luonnonhoidon alueellisen toteutusohjelman
- Koulutamme toimijoita luonnonhoitohankkeiden toteuttamiseen
- Sitoudumme noudattamaan kullakin kiinteistöllä voimassa olevan sertifiointijärjestelmän kriteereitä ja tehostamme niistä annettavaa koulutusta
- Perustamme yksityismetsänomistajien luonnonhoitoverkoston
- Edistämme elinympäristöjen hoitoa, myös kulotusta ja säästöpuuryhmien polttoa *

*= päivitetty toimenpide

11. Suojellun metsän osuutta lisätään vapaaehtoisin keinoin ja metsälain 10 § :n arvokkaiden elinympäristöjen määrä metsäkeskuksen tietokannassa kasvaa

Toimenpiteet:

- Hyödynnämme METSO-ohjelman tarjoamat resurssit täysimääräisesti tiedottamalla kohdennetusti sopivista kohteista metsänomistajille *
- Tiedotamme muista mahdollisuuksista suojella metsää
- Täydennämme metsälain 10 §:n arvokkaiden elinympäristöjen, luonnonsuojelulain ja uhanalaislajien tietoja paikkatietojärjestelmiin kaavojen ja luontoselvitysten tulevien ilmoitusten avulla

*= päivitetty toimenpide

12. Metsätalouden vesistökuormitus vähenee

Toimenpiteet:

- Toteutamme vesiensuojelun luonnonhoitohankkeita Totelman mukaisesti
- Monimuotoisuudeltaan arvokkaat suot pyritään jättämään kunnostusojituksen ulkopuolelle *
- Tarjoamme vesiensuojelukoulutusta ojitusta, maanmuokkausta ja puunkorjuuta suunnitteleville ja toteuttaville toimijoille
- Toteutamme pilottihankkeen vesiensuojelullisesti herkkien alueiden erityishuomiointista metsätaloudessa

*= päivitetty toimenpide

Läpileikkaavat toimenpiteet 1

A. Metsänomistajan saatavilla on Metsään.fi:n kautta ajantasaiset metsävaratiedot sekä luonto- ja kaavoitustiedot

- Tavoite 95 % pinta-alasta Metsään.fi:ssä vuonna 2020 (nyt 72 %)
- Luonto- ja kaavatiedot ovat näkyvissä ja vaikuttavat metsänkäsittelyehdotuksiin Metsään.fi:ssä
- Metsänomistaja voi ilmoittaa tavoitteensa Metsään.fi-palveluun
- Tuemme vapaammin saatavilla olevan metsävaratiedon käyttöä metsänomistajia palvelevassa yritystoiminnassa *

B. Metsäalan toimijoiden ja sidosryhmien yhteistyö kehittyy

- Tavoite 2 yhteistyötilaisuutta vuodessa
- Järjestetään metsäalan yhteistyöfoorumeita
- Kehitetään yhteistyömuotoja metsäalan ja sen sidosryhmien välillä erityisesti kaavoituksessa
- Kerätään tiedot metsäalan toimijoista ja niiden palveluista yhteen paikkaan

* = päivitetty toimenpide

Läpileikkaavat toimenpiteet 2

C. Työvoiman saanti turvataan

- Alueen metsäoppilaitoksista valmistuu vähintään 125 metsäalan opiskelija vuodessa
Työvoiman määrä metsäsektorilla kasvaa
- Metsäalalle hakeutumista kannustava tiedotus
- Kouluyhteistyötä tehdään metsäalan toimijoiden ja nuorisjärjestöjen yhteistyönä ja siihen varataan riittävät resurssit
- Selvitetään maahanmuuttajien työllisyysmahdollisuudet metsäalalla

D. Aluekehityshankkeet tukevat metsäohjelman toteuttamista

- Metsäalan kehittämishankkeiden määrä on vähintään 250 000 € vuodessa
- Valmistelemme hankehakemukset laaja-alaisesti yhteistyössä toimijoiden kesken *
- Metsäohjelman tavoitteet vaikuttavat kehittämishankkeiden valmisteluun ja valintaan
- Painopisteinä hanketoiminnalle ovat metsänhoito ja ensiharvennukset, puun energiakäyttö, puurakentaminen, ekosysteemipalvelut ja vesiensuojelu.

*= päivitetty toimenpide

Kärkihankkeet 2018 – 2020 (1)

* = uusi kärkihanke

Kärkihanke	Toteutustapa	Resurssi- tarve	Vetovastuu ja muut toteuttajat
Puun energiakäytön ja sen saatavuuden edistäminen	Hanke	80 000 € 1,2 htv	Metsäkeskus, Pro Agria, MTK, metsänhoitoyhdistykset, energia-alan yritykset, oppilaitokset
Puuhuoltoa palvelevan alemman asteisen tieverkon korjausvelan pienentäminen	Hallituksen kärkihankkeiden toteuttaminen	60 milj. €	ELY-keskus, metsäkeskus, MTK, metsäteitä rakentavat organisaatiot
Yksityisteiden tiekuntien aktivointi ja tiehankkeita toteuttavien toimijoiden aktivoiminen *	Hanke	370 000 € 5 htv	Metsäkeskus, metsänhoitoyhdistykset, puun ostajat, Winnova
Puumarkkinoiden siirtyminen verkkoon ja tasainen puuntarjonta	Uuden palvelun perustaminen, tiedotus, hanke	30 000 € 0,5 htv	MTK, puun ostajat, metsäkeskus

Kärkihankkeet 2018 – 2020 (2)

* = uusi kärkihanke

Kärkihanke	Toteutus-tapa	Resurssi-tarve	Vetovastuu ja muut toteuttajat
Kannustamme suometsän hoitoa toteuttavia toimijoita toiminnan kehittämiseen ja lisäämme heidän osaamistaan *	Webinaarit ja maastoretkeilyt	10 000 € 0,3 htv	Metsäkeskus, Winnova, Livia, toimijat
Puurakentamisen edistäminen	Hanke	260 000 € 3 htv	Prizztech, metsäkeskus
Ekosysteemipalveluiden tuottamisen lisääminen ja kaupallistaminen	Hanke	200 000 € 3 htv	Metsäkeskus, MTK, metsänhoitoyhdistykset, oppilaitokset, riistakeskus, Luke, yritykset
Hyödynnämme METSO-ohjelman resurssit täysimääräisenä	Jatkuva toiminta	Metsäkeskus 240 000 €/v ELY-keskus 1,5 milj. €/v	Metsäkeskus, ELY-keskukset, SLL, metsänomistajia neuvovat organisaatiot

Kärkihankkeet 2018 – 2020 (3)

Kärkihanke	Toteutus-tapa	Resurssi-tarve	Vetovastuu ja muut toteuttajat
Metsänhoitotöiden ja ensi-harvennusten määrän lisääminen ja metsänhoitotöiden laadun ja tuottavuuden parantaminen	Hanke	450 000 € 6 htv	Metsäkeskus, MTK, metsänhoitoyhdistykset, metsäpalveluyritykset
Jalkautamme riistanhoidon suositukset käytäntöön	Hanke	70 000 € 1 htv	Metsäkeskus, riistakeskus, metsänhoitoyhdistykset, puun ostajat
Täydennämme metsä- ja ls-lain sekä uhanalaislajien tietoja kaavojen ja luontoselvitysten tiedoilla	Hanke	150 000 € 2 htv	Metsäkeskus, Ely-keskus

Kiitos!

ASIAKKAAT – HENKILÖSTÖ – KUMPPANIT - YHTEISKUNTA